

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 22 november 2012

MEDITATIE

Zijn heerlijkheid aanschouwd

Het Woord is vlees geworden. Dit duidt op de Zoon van God. McCheyne schrijft zo kernachtig waarom Christus het Woord wordt genoemd: "gelijk het woord van een mens de gedachten uitdrukt, zo is Christus geopenbaard om de gedachten van God bekend te maken." En dan gaat het om heerlijke, glorieuze gedachten!

De gedachten van God worden ons in Johannes 1 zo helder en klaar ont-huld. Het zijn gedachten des vredes en niet des kwaads. De Eniggeborene van de Vader is namelijk vol van genade en waarheid.

Wanneer kan een aards koning 'genadig' zijn? Wanneer kan er werkelijk sprake van gratie zijn? Alleen als de vijand verslagen aan de voeten van die koning ligt. Eerst dan, wanneer de

En wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd... vol van genade en waarheid.

Johannes 1: 14

vijand verslagen is, capituleert, zich overgeeft, zich onderwerpt - dan kan de koning 'genadig zijn' en gratie verlenen. Eerst dan, als het recht om te doden of te laten leven aan zijn kant ligt.

In het kort: als het beleving wordt: "Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig." De vraag is of dat gebeurd is in uw leven. Of u, of jij een gearresteerde zondaar bent geworden. Of staat u nog gewapend met welke wapenen van verzet dan ook, maar in vijandschap tegenover deze Koning? Voor boetvaardigen, voor verlorenen en voor hen die de strijd hebben leren verliezen is Koning Jezus vol van genade. Genade of gratie betekent geheel onverdiende goedheid, redding, ja, kwijtschelding van straf en het eeuwige leven voor hen die het tegenovergestelde verdiend hebben. Dáárom is het Woord vlees geworden en heeft het onder ons gewoond. Vlees! Om als vlees, hetwelk is als het gras, te sterven en te verdorren. Om als vlees te betalen, omdat in het menselijk vlees de zonde begaan is. Wat krijgt genade in het licht van zonde en straf dan toch een heerlijke betekenis.

Johannes en anderen hebben dit gezien in het vlees geworden Woord. Zij hebben de glorie, de heerlijkheid hiervan aanschouwd. Ik mag u nodigen om deze Zaligmaker aldus te aanschouwen, net zo als Hij Zich nu in Zijn Woord openbaart: vol van genade

en waarheid. Aanschouwen heeft een diepe betekenis. Het is niet zomaar vluchtig bekijken en dan weer doorlopen, overgaan tot de orde van de dag. Ook niet met een afwezige blik je blindstaren. Nee, het aanschouwen hier betekent: met een ernstig, doordringend geloofsoog zien, doortasten en alle bijzonderheden op zich in laten werken.

Lezer, zo moet u op uzelf leren zien. Zo moet u uw Bijbel lezen. Zo moet u het Adventsevangelie lezen. Zo moet een zondaar, bij Geesteslicht zichzelf leren zien en zich leren verfoeien in stof en as. Maar zó mag u óók op Christus zien. Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd. Hij heeft onder ons gewoond. Hij heeft Zijn tent onder ons opgeslagen. Hij heeft Zijn heilige voeten op de zondige aarde willen zetten. Hij heeft de verloren paradijslucht willen inademen. Ja, Hij is door God tot zonde gemaakt, Hij Die geen zonde gekend heeft!

Aanschouw Hem dus vanuit uw verloren bestaan voor God. Dit aanschouwen vindt in het leven van Gods kinderen plaats vanuit een hopeloos bestaan, vanuit een verloren strijd, ja, vanuit een verloren zaak. Zo komen door God gearresteerde zondaren op hun plaats. Maar zo worden die in het stof liggen neergebogen ook door Hem weer opgericht! Zoals Job die zijn Rechter om genade bidt. Maar wat gaat genade dáár schitteren en roemt ze tegen het oordeel! Let erop: de omvang van die genade komt overeen met wat de dichter van Psalm 45 hierover zegt: "genade is uitgestort in Uw lippen." Dat wijst ons op de grootheid, de veelheid en de overvloed van die genade. Kohlbrugge vertaalt het zo: 'genade stroomt over Uw lippen.' De Kanttekenaren schrijven: "Uw lippen zijn met genade overgoten, zodat Uw woorden genaderijk, gunstrijk zijn." Als laatste wordt genoemd 'waarheid.' Dit duidt allereerst op de vervulling van alle schaduwen die aan de komst van Christus zijn voorafgegaan. Het bloed van stieren en bokken was niet het echte offer. Het wees slechts heen naar Christus, Die vol

Inhoud

- 1 Zijn heerlijkheid aanschouwd
- 2 Comrie onder vuur (1)
- 3 Een psalm, een lied: Psalm 136 (46)
- 4 Pastoraat en kerkrecht bij huwelijk en echtscheiding
- 6 Commentaar: Een sterk geloof
- 7 Even maar...
- 8 Nooit een eerlijk antwoord....
- 9 Church & School Directory
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 10 Kerkdiensten

is van waarheid. In Hem is alles wat God is en wat van Hem geopenbaard is, wáár geworden! In Hem is geen leugen. Wat Hij spreekt is daarom zo waar, en is zo waard om door het geloof aanschouwd te worden. Christus is de Waarheid.

Jonge vrienden, op Hem kun je aan. Hij misleidt je niet. Zijn woorden zijn waarachtig en getrouw. Kom, leef niet langer voor eigen rekening. Ga tot Hem en zeg Hem hoe het ervoor staat met en in je leven. Maar niemand zegge dat hij of zij teveel of te lang

gezondigd heeft. Dat zegt de duivel tot u. Uw zonden maken u juist een geschikt voorwerp voor Zijn genade en waarheid. Ik sluit af met wat ik las in een preek van McCheyne over deze tekst: "ik zou nu alle beladen zondaren willen nodigen om tot Hem te komen, en ik zal u twee redenen geven waarom u zou moeten komen: 1. Hij is vol van genade. 2. Hij is vol van waarheid.

Dordrecht,

ds. H. Hofman

1

Comrie onder vuur

Zijn boeken zijn velen tot zegen geweest. Het "ABC des geloofs" van ds. Alexander Comrie is vele malen gedrukt. Het werd ook vertaald in het Engels en het Duits. Maar ook kwam er kritiek op Comrie. Onlangs gebeurde dat opnieuw, nu uit ongedachte hoek. In het boek "Wedergeboorte of schijngeboorte" van de oud-gereformeerde predikant ds. A. Kort ligt Comrie onder zwaar vuur. Om te begrijpen waar ds. Kort op doelt, gaan we in dit artikel eerst na hoe Comrie heeft geschreven over de plaats en de betekenis van het geloof in het zaligmaken van zondaren.

Grondig heeft Comrie (1706-1774) immers nagedacht over het geloof. Dat was ook nodig. In de achttiende eeuw was er verwarring over deze zaken. Er waren discussies ontstaan over de vraag of de zekerheid van het geloof behoort tot het wezen van het geloof. Ja, zeiden verschillende theologen. Nee, zeiden anderen, het wezenlijke van het geloof bestaat in het toevlucht nemen tot Christus van een schuldige zondaar. Ook als de zekerheid ontbreekt dat Christus ook voor mijn zonden gestorven is, is er sprake van geloof, al is het een zwakker geloof dat versterking nodig heeft.

Evenwicht

Te midden van deze discussies heeft Comrie gezocht naar een evenwicht. Aan de ene zijde verzette hij zich tegen de stroming van de antinomianen. Zij leerden de rechtvaardigmaking van eeuwigheid, maar dan op zo'n wijze dat een zondaar in zijn

leven alleen maar bewust hoefde te worden dat zijn zonden al vergeven zijn. Tegenover hen benadrukte Comrie hoe noodzakelijk het is dat een zondaar daadwerkelijk vergeving van zonden ontvangt. Dat gebeurt als God als Rechter hem om Christus' wil vrijspreekt. Hij schenkt Christus' offer aan een verloren zondaar die dit offer door het geloof aanneemt. Het geloof werkt de rechtvaardigmaking niet, maar is een instrument om de gerechtigheid van Christus aan te nemen.

Evenzeer was Comrie beducht voor het remonstrantisme. De remonstranten hechtten zo veel waarde aan het geloof als een *daad* van de mens dat het geloof een verdienstelijk karakter kreeg. In de visie van de remonstranten biedt God Zijn genade in Christus aan, schenkt hij de mens voldoende kracht om te gaan geloven, waarna de mens de beslissing neemt om Christus in het geloof aan te nemen. Deze remonstrantse visie sloop op een meer subtiele wijze de kerk binnen. Comrie zag dat en waarschuwde er ernstig tegen. Diep was hij ervan overtuigd dat het geloof een genadegave van God is. Deze gave gaat aan alle werkzaamheid vooraf. Daarom begint het geestelijk leven met de gave van het geloof, een gave die God aan een uitverkoren zondaar schenkt in de levendmaking, die samenvalt met de inwendige roeping.

Vrucht

Waar God het geloof schenkt, daar zal de vrucht niet achterblijven. Die

vrucht is het 'daadwerkelijk geloven'. Zo staat het ook in DL III/IV, 12 slot. Is het eerste wat een zondaar dan gelooft dat Christus voor hem is gestorven, dat in Christus zijn zonden vergeven zijn? Nee, Gods Geest begint met de overtuiging door de wet. De aanklagende functie van de wet wordt nu ook geloofd, waardoor een zondaar zijn schuld leert kennen, een mishagen aan zichzelf krijgt, zich voor God verootmoedigt en de reinigmaking en zaligheid buiten zichzelf gaat zoeken (Dooptformulier). Deze geloofsdaden zijn alle onmisbaar tot zaligheid, al worden ze niet alle op één dag geleerd. Een zondaar kan een tijdlang onder de aanklachten van de wet verkeren, zonder licht te hebben in de zaligheid die in Christus is. Er moet plaatsgemaakt worden voor Christus. Dat is het werk van de Heilige Geest, Die overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel en in deze weg Christus noodzakelijk maakt. Doel van dit alles is de vereniging van een verloren zondaar met Christus, om in Hem het leven en de zaligheid te vinden.

Comrie heeft dus onderscheid gemaakt tussen de gave van het geloof, ook wel de hebbelijkheid of de habitus van het geloof genoemd, en de daad van het geloof, ook wel de dadelijkheid of de actus van het geloof genoemd. Nu komen deze moeilijke woorden niet rechtstreeks uit de Bijbel. Ze zijn uitgekozen om zaken helder te maken door ze te onderscheiden.

Comrie was overigens niet de eerste die de termen habitus en actus van het geloof gebruikte. Een eeuw eerder deed de bekende predikant en kerkhistoricus Jacobus Trigland hetzelfde. Volgens hem vloeit de daad van het geloof voort uit de kracht van Gods Geest in de wedergeboren mens. De habitus van het geloof wordt, aldus Trigland, ingestort, de actus vloeit daaruit voort.

Nieuw hart

Ondertussen gaat de onderscheiding tussen de habitus en de actus van het geloof inhoudelijk wel terug op Gods Woord. Was dat niet het geval, dan viel de grond onder zo'n onderscheiding weg. In Ezechiël 11:19-20 en 36:26-27 lezen we over de gave van het nieuwe hart, de nieuwe geest en het vlezen hart. Uit deze gaven vloeien de geloofsdaden voort. In deze teksten wordt geschreven over het "wandelen in Mijn inzettingen."

Johannes de Doper spreekt in Johan-

nes 3:27 over het aannemen dat volgt op de gave Gods. Het tekstverband maakt duidelijk dat Johannes in de eerste plaats spreekt over het ambt dat hij heeft ontvangen. Onze kanttekenaren leggen uit dat we deze tekst ook breder mogen toepassen. Een mens kan niets goeds aannemen als het hem niet eerst wordt geschonken. Dat geldt dus ook voor het geloof. Eerst wordt de gave van het geloof geschonken, daarop volgen de geloofsdaden.

In Filippenzen 1:29 worden de gave en de daad van het geloof in één tekst genoemd. Ze zijn dus onlosmakelijk aan elkaar verbonden. De gave gaat voorop, de daad van het geloven volgt daarop. Deze twee mogen niet van elkaar gescheiden worden, maar ze zijn wel onderscheiden.

Nederlandse Geloofsbelijdenis

Ook in onze belijdenisgeschriften treffen we de onderscheiding van de gave van het geloof en de daden van het geloof aan, al lezen we niet de woorden die Comrie gebruikte. Wie de overeenkomst in deze zaak ziet, zal niet vallen over een onderscheid in woorden. Met andere woorden kan eenzelfde zaak worden uitgedrukt.

In de Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 22, lezen we dat de Heilige Geest in het hart "onsteekt een oprecht geloof." Het doel daarvan is "om ware kennis dezer grote verborgenheid te bekomen." Guido de Brès bedoelt hiermee de verborgenheid van de voldoening door Christus. In het hart van een geestelijk dode zondaar is geen enkele ontvankelijkheid voor Christus en Zijn werk. Een onbeschrijfelijke duisternis heerst in een onbekeerde zondaar. Nodig is de gave van het oprechte geloof, "hetwelk Jezus Christus met al Zijn verdiensten omhelst, Hem eigen maakt, en niets anders meer buiten Hem zoekt", zo lezen we verder in artikel 22. We zien de nauwe samenhang tussen de gave en de daden van het geloof. Maar wil dit artikel zeggen dat er voor de bewuste geloofsvereniging met Christus geen geloof is? Met andere woorden, dat de eerste geloofsdaad de omhelzing van Christus is? We zullen in een volgend artikel horen dat sommigen dit wel stellen. Naar onze overtuiging wordt er dan iets in de belijdenis gelezen wat er niet staat.

EEN PSALM, EEN LIED

46

Psalm 136

'Want Zijn goedertierenheid, is in der eeuwigheid.'

Psalm 136:1b

Deze Psalm is een loflied op Gods goedertierenheid. Er is een duidelijke driedeling in dit lied terug te vinden. Deze verdeling is symbolisch voor het Goddelijke Wezen. Gods goedertierenheid is Zijn goedheid, Zijn gunst en Zijn genade. Het is als het ware een verzamelnaam voor al dat goede dat uit God voortvloeit. Deze goedertierenheid omvat alles wat een mens voor tijd en eeuwigheid nodig heeft.

Het refrein over Gods goedertierenheid wordt 26 keer herhaald. Waarschijnlijk is het een beurtzang. De levieten zongen het eerste deel van elk vers en de gemeente viel telkens in bij het tweede deel. Mocht u het weleens uit beleving meezingen? Wie iets van Gods neerbuigende goedheid leert kennen tot een zondig mensenkind gaat deze dichter verstaan. Sommigen vinden de telkens terugkerende woorden wat teveel van het goede. Er is echter een volk op aarde dat leert dat men Gods goedertierenheid nooit teveel kan verheffen.

In deze Psalm worden vele voorbeelden gegeven van Gods goedertierenheid. Deze bleek onder andere in de schepping der wereld, de verlossing van Israël uit Egypte en vele andere weldaden. Gods goedertierenheid sluit echter Zijn oordelen niet uit. Het feit dat farao en zijn ruiters in de rode zee zijn gestort, wordt ook toegeschreven aan Gods goedertierenheid. Zo ook het feit dat God grote koningen geslagen heeft en heerlijke koningen gedood. Laat de mensen die altijd de mond vol hebben over Gods goedheid beseffen dat Zijn goedertierenheid twee kanten heeft. De goedertierenheid tot Zijn volk is de ondergang van de vijand. Het is als de stralen van de zon, die de boter laten smelten en de klei doen verstenen.

Gods goedertierenheid heeft geen begin. Deze goedertierenheid vindt zijn oorsprong in de eeuwigheid. Van eeuwigheid heeft God Zijn volk beschouwd als voorwerpen Zijner goedertierenheid. Er is een algemene en een bijzondere goedertierenheid. In de algemene goedertierenheid delen we allen. De bijzondere goedertierenheid vloeit voort uit Gods verkiezing.

Gods goedertierenheid heeft ook geen einde. Deze goedertierenheid duurt ook tot in der eeuwigheid. Wat er ook veranderen moge, maar Jehova verandert niet. Zijn goedertierenheid strekt zich uit over dood en graf. De dichter zingt: 'Want beter dan dit tijdelijk leven is Uwe goedertierenheid'.

In Psalm 103 worden Gods goedertierenheid en gerechtigheid in één adem genoemd. Voor ons ligt daarin vaak zo'n tegenstelling. Het is echter zo'n heilgeheim dat Gods goedertierenheid juist in zijn gerechtigheid gewaarborgd is. Omdat God rechtvaardig is straft Hij de zonde niet twee keer en herroept Hij Zijn beloften niet. Zo is het mogelijk om van goedertierenheid en recht te zingen. Dat refrein raken Gods kinderen nooit moe!

Nunspeet, ds. A. Schot

Dordtse Leerregels

In de strijd tegen de remonstranten hebben de Dordtse vaders nog nadrukkelijker gesproken over de gave van het geloof. Scherp hielden zij tegenover de remonstranten staande dat het geloof allereerst een "hoedanigheid of gave, van God ingestort" is. De remonstranten loochenden dit. Zij legden alle nadruk op het geloof als een daad van de mens. Door deze daad worden wij "eerst bekeerd" en kunnen "wij gelovigen genoemd worden." Volgens de Dordtse Leerregels weerspreken de remonstranten hier-

mee de Heilige Schrift (zie Dordtse Leerregels III/IV, verwerping der dwalingen artikel 6).

Nadat we, kort, iets hebben gezien hoe Comrie, in navolging van de Bijbel en de belijdenisgeschriften, over het geloof heeft gesproken, moeten we de volgende keer stilstaan bij een scherpe aanval op Comrie en op hen die een beroep doen op deze predikant van Woubrugge.

(wordt vervolgd)

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

sporadisch voorkomende reden van godsdienstige aard - tegen echtelieden moet zeggen dat ze niet mogen scheiden. Dat levert in de praktijk best wel moeilijke pastorale situaties op. Ook als er sprake is van mishandeling of van praktijken van een der echtelieden op seksueel gebied die in strijd zijn met Gods Woord, om maar enkele voorbeelden te noemen, kan een kerkenraad niet instemmen met echtscheiding. Gaat een der echtelieden toch over tot het aanvragen van de scheiding, dan zal kerkelijke tucht moeten volgen.

Ook als het gaat om een eventueel tweede huwelijk rijzen er in de praktijk vragen. Een tweede huwelijk is alleen mogelijk als een eerder huwelijk is ontbonden door de dood of door overspel van de vroegere echtgeno(o)t(e). Voor een kerkenraad de moeilijke taak om tegen een paar dat zich aandient met een verzoek om een tweede huwelijk kerkelijk te bevestigen te moeten zeggen dat dit op grond van Gods Woord *niet* kan. Terwijl allerlei menselijke gevoelens daarbij een rol spelen en er veel sympathie kan zijn voor de man en de vrouw die met elkaar verder door het leven willen gaan.

Op grond van Gods Woord zet de orde van de kerk allerlei bakens in verschillende situaties, ook in zaken van huwelijk en echtscheiding. Het is de taak van de kerkenraad om die bakens te bewaken, dat ze niet worden overschreden. Tegelijkertijd zal er voor betrokkenen pastorale hulp moeten zijn.

Hoe kan een kerkenraad nu pastoraal zijn en tegelijkertijd het kerkrecht overeind houden?

Mensen in nood

Om die vraag te beantwoorden is het in de eerste plaats van belang op te merken dat we kerkrecht en pastoraat niet tegen elkaar mogen uitspelen. Zowel bij de toepassing van het kerkrecht als in het pastoraat gaat het toch om het behoud van de zondaar. Kerkelijke tuchtmaatregelen zijn niet vergeldend, maar medisch, gericht op het terugkeren van de zondige weg. Ook in het pastoraat zal het welzijn, zowel in natuurlijk, maar vooral in geestelijk opzicht van de betrokkenen voorop staan. In beide gevallen zal er vanuit de liefde tot God en de naaste moeten worden gehandeld.

Toepassing van de kerkelijke tucht is ook een vorm van pastoraat. Kerkelijke tucht moet immers gericht

Pastoraat en kerkrecht bij huwelijk en echtscheiding

De Generale Synode van onze gemeenten heeft in 2008 het rapport "De heilige huwelijke staat" aanvaard. In dat rapport wordt de heiligheid, de onschendbaarheid en de onbreekbaarheid van het huwelijk als een verbond voor Gods aangezicht benadrukt. Het rapport gaat ook in op vragen rond echtscheiding en een tweede huwelijk.

Om de kerkenraden te helpen in deze vaak zo weerbarstige problematiek is een handreiking voor de toepassing van de kerkelijke tucht opgesteld en aan de kerkenraden toegezonden.

Maar een kerkenraad heeft niet alleen de taak de kerkelijke tucht toe te passen. Ook zal er op een pastorale wijze moeten worden gehandeld met betrokken gemeenteleden die in de problemen zijn gekomen in of rond het huwelijk. Hoe kan een kerkenraad pastoraal zijn en tegelijkertijd het kerkrecht overeind houden?

De enige grond voor echtscheiding die de Generale Synode op grond van Gods Woord aanvaardt, is overspel. Dat betekent dat een kerkenraad in alle andere gevallen - behoudens de

Ook in het pastoraat zal het welzijn, zowel in natuurlijk, maar vooral in geestelijk opzicht van de betrokkenen voorop staan.

zijn op de eer van God, het welzijn van de gemeente en het behoud van de zondaar. Deze elementen zullen ook bij de pastorale begeleiding van gemeenteleden een rol moeten spelen. Ook als er kerkelijke tucht moet worden toegepast, mag het pastoraat niet vergeten worden. Het gaat om onze naaste in nood. Of ze dat nu aan zichzelf te wijten hebben of niet. Dus pastoraat en kerkelijke tucht liggen in elkaars verlengde en hebben ten diepste dezelfde doelstelling.

Beleving

Dat neemt niet weg dat in de beleving er vaak een verschil, zo niet een tegenstelling, wordt ervaren. Aan de ene kant moet de kerkenraad zeggen: 'Alzo spreekt de Heere' over het huwelijk en de echtscheiding. Tegelijkertijd zal er in het pastorale alles aan gedaan moeten worden om degenen die in de problemen zijn gekomen door de ontwrichting van het huwelijk of door de echtscheiding, ambtelijk mee te leven, te begeleiden en te proberen de problemen op te lossen.

Dat kan naar de betrokkenen vreemd overkomen. Zeker omdat kerkelijke tucht helaas door velen niet wordt gezien als een instrument gericht op behoud van de zondaar, maar meer als een strafmaatregel voor een begane zonde, terwijl het dat niet mag zijn. Als dan tegelijkertijd pastorale aandacht wordt gegeven, wordt dat soms als tegenstrijdig, dan wel ongelooftwaardig ervaren. Hoe daarmee om te gaan?

Ook voor de ambtsdrager zelf is het niet altijd gemakkelijk om hierin de juiste houding aan te nemen. Aan de ene kant moet aan iemand in nood een luisterend oor worden geboden. Er kan sprake zijn van een bepaalde vorm van meevoelen. Tegelijkertijd moet het blijven gaan om het: 'Alzo spreekt de Heere'. We mogen wel steeds bidden om wijsheid en getrouwheid om in oprechtheid en liefde ten opzichte van de zielen en in trouw aan het Woord en de belijdenis de ambtelijke taak te verstaan.

Voorop staat dat de kerkenraad ook in huwelijks- en echtscheidingszaken zijn ambtelijke plicht moet doen. Ook al is dat meestal verre van aangenaam. En ook al bestaat vaak het gevoel dat het een gevecht tegen de bierkaai is. Meestal wordt een kerkenraad pas bij huwelijkskwesties betrokken als er al beslissingen zijn genomen en zaken een stadium hebben bereikt waarin de zaken onomkeerbaar schijnen te

zijn. Dat mag er niet toe leiden om dan maar niets te doen.

In een hand houden

Er is wel eens overwogen om bij huwelijks- en echtscheidingsproblemen waarbij zowel pastorale als kerkordelijke aspecten aan de orde zijn, binnen de kerkenraad een zodanige toedeling van taken toe te passen dat niet degenen die met de kerkordelijke zaken bezig zijn ook het pastoraat in dat geval verzorgen.

Dat heeft echter grote gevaren in zich. De ambtsdragers kunnen in die situatie gemakkelijk tegen elkaar worden uitgespeeld. Het verdient juist aanbeveling alles in dezelfde handen te houden. Van de met de zaak betrokken ambtsdragers mag worden verwacht dat zij aan betrokkenen duidelijk maken dat pastoraat en kerkorde niet tegenover elkaar staan, maar hetzelfde doel dienen. Om op een Bijbelse wijze met de gerezen problemen om te gaan wordt pastorale zorg gegeven.

Bij de pastorale zorg hoort ook de ambtelijke vermaning om iemand te waarschuwen en op te roepen de zon-

dige weg te verlaten. Dat hoeft nog niet altijd uit te lopen op kerkelijke tucht, maar dat kan wel. Het pastoraat is er niet om de zonden te bedekken, of om maar zoveel mogelijk begrip te tonen voor de problemen, maar om op een Bijbels verantwoorde wijze met de problemen om te gaan en de betrokkenen daarbij te wijzen op de heilzame geboden van God.

Pastoraat en kerkorde staan niet los van elkaar. We moeten ze ook niet los maken. Hoe moeilijk het in de weerbarstige praktijk van alle dag ook is, toch gaat het om de eer van God. Dat moet voorop staan. Ook als ambtsdragers komen we daar alles in tekort en weten ook zij vaak de weg niet in allerlei moeilijke en ingewikkelde problemen rond huwelijk en echtscheiding. Maar heeft de Heere niet beloofd: En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, Die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt; en zij zal hem gegeven worden?

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Een stem uit het verleden

*Gij hebt bij Uw knecht goed gedaan, HEERE, naar Uw woord.
Psalm 119:65*

David mag zich 'Gods knecht' noemen. Hij was een man die bewuste genade van God gekregen had.

Het is een weldaad als een mens een beginsel van de Goddelijke genade in zijn leven mag ontvangen. Bij ons is er immers niets, totaal niets. Geen begeerte, geen lust, geen verlangen. Nee, er is absoluut niets te vinden. Dus wat een wonder als God naar een mens omziet. Wat een wonder als hij in zijn leven betrekking op God krijgt, als het in zijn leven eens waar wordt:

*Als een hert gejaagd, o Heere,
Dat verse water begeert,
Alzo dorst mijn ziel ook zeere,
Naar U mijn God, hoog geëerd.*

Wat is het een wonder als hij bij dagen en bij nachten gebonden mag liggen aan Gods troon en zijn hart voor God mag uitstorten. Dan ligt hij daar te kermen en te smeken, dat God nog eens aan hem mocht denken. Dat God nog eens op hem mocht neerzien. Dat God toch eens wat tegen hem mocht zeggen.

Dat is nu het nieuwe leven dat God in het hart gewrocht heeft door de Heilige Geest. Dat is een leven dat het alleen van God verwacht. Dat kan alleen maar blij zijn wanneer God helpt en wanneer God verlost.

wijlen ds. W.C. Lamain

Een sterk geloof

In de meeste plaatsen wonen tegenwoordig ook moslims. Moskeeën zijn in ons land niets bijzonders meer. Soms wat weggestopt in het straatbeeld, soms op een opvallende locatie. Meestal gaat het om Turken of Marokkanen. Dat zijn de (nazaten van de) gastarbeiders die we zelf hierheen gehaald hebben. Maar er zijn ook niet te verwaarlozen groepen moslims uit Afghanistan, Somalië, Irak en Iran. Burgeroorlogen en politieke onderdrukking deden hen besluiten hun toekomst elders te zoeken.

In totaal gaat het om zo'n vijf procent van de Nederlandse bevolking. Na de RK-Kerk en de PKN is de islam inmiddels de belangrijkste godsdienstige richting in ons land. Omvangrijker dan alle kerken die zich gereformeerd noemen bij elkaar!

Die opmars van de islam moeten we uiteraard betreuren. De aanwezigheid van grote groepen moslims draagt bij aan de ontkerstening van ons land, al moet daar meteen bij gezegd worden dat de teruggang van de grote kerken een veel belangrijker oorzaak was.

Sterke geloofsovertuiging

Moslims hebben een groot religieus zelfbewustzijn. Anders gezegd: een sterke geloofsovertuiging. Maar een sterk geloof is uiteraard wat anders dan een waar geloof. De Koran be-

vat volgens moslims de laatste en volmaakte Godsopenbaring. Alle waarheidselementen van oudere godsdiensten, zoals jodendom en christendom, zijn daarin opgenomen. Vandaar dat zij altijd weinig ontvankelijk zijn geweest voor allerlei zendingsspogingen. Waarom zou je als moslim, die weet heeft van de volmaakte Godsopenbaring, overgaan naar een godsdienst die inmiddels achterhaald is?

Nu maakt het ook wel verschil of je deel uitmaakt van een hechte moslimgemeenschap, of dat je een kleine minderheid vormt in een vreemde en vaak vijandige cultuur. In het laatste geval is het moeilijker om aan je geloof vast te houden en de daarbij behorende voorschriften en gebruiken serieus na te leven. Onder druk van die heel andere omgeving komt daar gemakkelijk de klad in. Zeker bij de jongere generatie die in een dergelijke maatschappij opgroeit.

Vandaar de gedachte dat moslimminderheden in Europa en Amerika van de ene generatie op de andere geleidelijk aan zullen moderniseren en seculariseren. Nu zal dat ongetwijfeld ook wel voorkomen. Van tal van moslims die actief zijn in het publieke leven (in het parlement bijvoorbeeld) krijgt men niet de indruk dat ze zo erg gelovig zijn.

Niettemin is het opvallend dat in een recent rapport van het Sociaal en

Cultureel Planbureau geconstateerd wordt dat Nederlandse moslims de afgelopen jaren eerder trouwer dan slordiger geworden zijn in hun geloofsbeleving. Juist moslims die hier zijn opgegroeid, bezoeken vaker de moskee dan een aantal jaren geleden. Zij hebben ook vaker Koranlessen gevolgd.

Marokkaanse moslims zijn daarbij aanzienlijk strikter in leer en leven dan zij die uit Turkije komen. Zo dragen Marokkaanse vrouwen vaker een hoofddoek. Dat is te begrijpen. Onder invloed van Atatürk is Turkije meer gesecculariseerd dan het Arabische Marokko.

Overigens is er ook een omvangrijke groep moslims die het met de religieuze voorschriften niet zo nauw neemt. Maar tweederde van de Turkse moslims heeft met de ramadan alle dagen gevast en slechts een kwart voldoet aan de plicht om vijf keer per dag te bidden. Er zijn er ook heel wat die eigenlijk niks aan hun godsdienst doen, maar zich toch met overtuiging moslim noemen. Zoals je vroeger bij ons tal van mensen had die nooit meer naar de kerk gingen en waar thuis de Bijbel dicht bleef, maar die zich niettemin bij de volkstelling toch lieten registreren als hervormd of doopsgezind.

Succesvolle overdracht

Over het geheel genomen weten de moslims zich dus aardig te handhaven in onze gesecculariseerde samenleving. Moslimouders zijn veelal succesvol in het overdragen van de islam op hun kinderen. Gemengde huwelijken komen weinig voor. Het ziet er naar uit dat de moderne maatschappij op hen minder vat heeft dan op orthodoxe christenen. Kennelijk zit hun geloofsovertuiging dieper dan bij velen die zich christen noemen. Het is erg om dat te moeten zeggen.

Er is trouwens vaker geconstateerd dat religieuze groeperingen die niet met de tijdgeest meegaan en strikte regels hanteren, zich beter weten te handhaven, ook van de ene generatie op de andere, dan kerken en groepen die gemakkelijk zijn en in veel dingen aansluiting zoeken bij de moderne tijd. Dat zie je ook in de brede gereformeerde gezindte.

Tot op zekere hoogte geldt dat moslims zich tegen dezelfde uitwassen van de moderne samenleving verzetten als wij. Ook zij wijzen de vrije seksuele moraal af en hechten grote waarde aan huwelijk en gezin. Hoofddoekjes en boerka's willen we zeker

Hier wonende moslims kunnen gemakkelijker met het Evangelie benaderd worden dan in het Midden-Oosten. Die mogelijkheden moeten we dan ook aangrijpen.

niet aanprijzen, maar dat neemt niet weg dat moslimmeisjes en -vrouwen er vaak fatsoenlijker, althans minder uitdagend, bijlopen dan veel van hun Nederlandse seksegenoten.

Orthodoxe moslims verwerpen de evolutietheorie. Zij geloven dat Allah de almachtige is, schepper van hemel en aarde. Zo zijn er meer overeenkomsten. Alles bij elkaar genomen kunnen moslims zo ongeveer de helft van de Apostolische Geloofsbelijdenis onderschrijven.

Onoverbrugbare kloof

Maar zoals ook binnen het christendom geldt dat je het over veel dingen eens kunt zijn, maar dat dan toch op fundamentele punten de wegen scheiden, zo geldt dat nog veel sterker ten aanzien van het islamitische geloof. Onmiskienbaar is er een onoverbrugbare kloof tussen het christelijk geloof en de islam, ook al komen in de Koran allerlei Bijbelse figuren aan de orde. Het is daarom misleidend om te

spreken over de drie Abrahamitische godsdiensten (jodendom, christendom en islam) die nauw aan elkaar verwant zouden zijn.

Tegenover het Kerstevangelie staat immers de islamitische overtuiging dat God geen Zoon heeft. Goede Vrijdag en Pasen zijn bij de islam evenmin aan de orde. De moslim heeft geen Verlosser nodig. Hij moet zelf met Allah in het reine komen en als hij dat maar wil en zijn best doet, kan hij dat ook. Met de zondigheid van de mens valt het volgens de islam wel mee.

Inmiddels zijn er ook enkele duizenden autochtone moslims, deels Nederlanders die met een moslimpartner getrouwd zijn. Anderen hebben die stap gezet onder invloed van de massieve boodschap van de islam. Maar er zijn gelukkig ook overgangen naar het christendom.

Hier wonende moslims kunnen gemakkelijker met het Evangelie benaderd worden dan in het Midden-

Oosten. Die mogelijkheden moeten we dan ook aangrijpen. In streng islamitische landen zijn zendingsactiviteiten zonder meer verboden. Volgens de sjaria staat op afvalligheid van moslims de doodstraf. Een breuk met de islam heeft voor moslims in Europa of Amerika minder ingrijpende sociale consequenties dan in een moslimland het geval zou zijn.

De islam wordt vaak gezien als een primitieve godsdienst, die bovendien gevaarlijk is omdat ze tot gruwelijk terrorisme kan leiden. Maar de gedachte dat wij zelf ons heil moeten verwerven, spreekt een mens wel aan. Van nature zijn wij vijanden van het Evangelie van vrije genade. Hier is geen compromis mogelijk. Daar is de Bijbel duidelijk in. 'Indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken, anderszins is de genade geen genade meer' (Rom. 11:6).

Apeldoorn,

C.S.L. Janse

Even maar...

Getroost of troosteloos

U kent de vraag wel uit Zondag 1 van onze Heidelbergse Catechismus: 'Wat is uw enige troost, beide in leven en sterven?' Bijna de helft van het aantal preken dat u hoort, gaat - hopelijk - hierover. U beseft dat er maar twee soorten mensen zijn. Mensen die deze troost kennen en mensen die een troosteloos leven hebben en een rampzalig sterven wacht. Eén van beide mogelijkheden geldt voor ons persoonlijk. Bedenk dat toch goed. Probeer geen derde mogelijkheid te creëren, want dat is zelfbedrog. Vandaar de vraag: wat geeft úw hart als antwoord op deze beslissende levensvraag: *wat is het enige wat u troost?* Daarbij gaat het om ons hart, om waarheid in het binnenste. En dat blijkt in de vruchten. Kent u het antwoord op deze vraag met uw hoofd? Dat is ook nodig. Maar niet genoeg. Het gaat erom of u met uw hart het antwoord van ons troostboek kunt nazeggen!

In dit antwoord gaat het namelijk

om twee dingen. Ten eerste om het eeuwige wonder, dat ik niet meer van mijzelf ben, niet meer 'des duivels' ben, maar door Gods levendmakende genade het eigendom van de Zaligmaker, Wiens eenzijdige trouw er uitdrukkelijk bij genoemd wordt. En ten tweede gaat het verder in dit lange antwoord alleen maar om: 'We hebben Christus' heerlijkheid aanschouwd'

Er worden vijf zaken van deze Zaligmaker persoonlijk en teer beleiden. Deze trouwe Zaligmaker heeft namelijk ook voor mij betaald (1), heeft ook mij verlost (2), bewaart mij (3), geeft mij zekerheid (4) en maakt mij gewillig en stelt mij in staat om voor Hem te leven (5). En dit alles van ganser harte! Het antwoord is dus vol van Jezus, omdat het hart vol van Hem is. In de Zondagen 2 tot 6 horen we hoe er voor Hem plaats gemaakt wordt. Twee keer van de vijf in de voltooide tijd, om wat Hij in het verleden gedaan heeft (1 en 2) en trouw bestendigt. En drie keer (3, 4, 5) in de tegen-

woordige tijd: bewaren, verzekeren en gewillig maken. Elke dag en elke nacht, tegenwoordige tijd.

We kunnen geen moment zonder Zijn dadelijke bediening. Want wee, als Hij een ogenblik loslaat. Deze drie zaken: bewaring en zekerheid en de kracht om te leven voor Gods aangezicht, moeten alleen van Hem komen. Als ze niet van Hem komen, dan is het niets vreselijk als Hij loslaat.

Het gaat dus om Zijn vijf weldaden: verzoening, verlossing, bewaring, verzekering en levenskracht. Lees het antwoord op vraag 1 nog eens biddend en aandachtig. Het is een op de Schrift gefundeerd antwoord: 23 verwijsteksten worden genoemd. Opvallend, allemaal uit het Nieuwe Testament. Het is een antwoord van de Kerk der eeuwen, al bijna 450 jaar. Een antwoord naar het hart van Jeruzalem.

Welk antwoord geeft úw hart? De zaligheid hangt niet van de mate van zekerheid af, de troost echter wel

v. A.

Nooit een eerlijk antwoord...

Onlangs stond in het Reformatorisch Dagblad een vraaggesprek met iemand die ooit onze gemeenten had verlaten. Uiteraard lees je een dergelijk artikel met meer dan gewone belangstelling. Dat ook al omdat de betreffende persoon een tijdje lid is geweest van de gemeente die ik inmiddels 20 jaar mag dienen. Ze raakte van de kerk los, omdat ze op school 'nooit een eerlijk antwoord' kreeg op haar vragen. Een dergelijk zinnetje geeft nogal wat gedachten. 'Nooit een eerlijk antwoord'... Vooral dat woord 'nooit' geeft te denken.

Vragen

Er zijn vandaag de dag heel wat vragen. Onze cultuur maakt grote veranderingen door en ons land wordt meer en meer seculier. Ook de gezindte ondergaat ingrijpende veranderingen. Het tijdperk waarin alles gesloten en redelijk overzichtelijk was, is min of meer ten einde. Jonge en oude mensen worden met belangrijke vragen geconfronteerd waarop niet eenvoudig antwoorden zijn te geven. Heel wat jonge mensen hebben belangrijke vragen over relaties, boeken die ze lezen, de geloofsleer, het bevindelijke leven, de boodschap van de Bijbel, de bekering, enzovoorts. Dergelijke vragen, bijvoorbeeld over welke Bijbelvertaling het beste gebruikt kan worden, mogen jongeren wat mij betreft best stellen. Op de catechisatie en in de ontmoeting probeer ik daar ook een onderbouwd en zakelijk antwoord op te geven. Ook

over de dingen van het geloof is het belangrijk van gedachten te wisselen. Belangrijke vragen moeten niet terzijde worden gelegd. Dat geldt eigenlijk voor alle vragen. Een dergelijke opmerking in de krant bepaalt me er weer bij om eerlijk en zorgvuldig met vragen om te gaan. En laat ik dat ook gelijk maar zeggen: niet op alle vragen weet ik goede antwoorden. Dat klinkt misschien wat zwak, maar we zijn beperkte mensen die gewoon niet alles kunnen weten. Dat geldt ook voor predikanten... Ergens is zo'n opmerking dus ook een spiegel. Probeer ik ook werkelijk antwoorden te geven op de gestelde vragen.

Antwoorden

Maar er is een andere kant. Soms zijn er vragen waarop verschillende antwoorden mogelijk zijn. Onze visie op de mens bijvoorbeeld. Daar kun je heel optimistisch over denken. Mensen zijn tenslotte redelijke wezens die best het één en ander tot stand kunnen brengen. Ook kerkelijke mensen kunnen best goede dingen doen. De praktijk leert dergelijke dingen. Maar als we eens wat dieper afdalen in de menselijke natuur, dan zouden we ook nog kunnen denken dat het toch eigenlijk wel meevalt. We leven toch immers samen en we zijn niet voortdurend bezig om elkaar naar het leven te staan. Dus ergens zal er nog wel iets goeds schuilen in de natuurlijke mens, zo kan de gedachte zijn. En in zekere zin is dat ook zo. Er is natuurlijk goed, intermenselijk gezien.

Heel wat jonge mensen hebben belangrijke vragen. Het bepaalt ons erbij omeerlijk en zorgvuldig met deze vragen om te gaan.

Maar nu nog een stap verder. Wie is de mens voor GóD? En dan wordt het voor ons menselijke gevoel soms best heel lastig, maar vanuit de Bijbel ook zeer duidelijk. Wie Romeinen 3:9-20 eerlijk leest, wie Genesis 3 en 4 doorneemt, wie onze gereformeerde belijdenis ernstig neemt, die weet dat er ten diepste maar één antwoord echt deugdelijk is. De mens ligt verloren in zonde en schuld en is tot alles in staat. Nogmaals, er zijn meer antwoorden, maar het laatste antwoord is bijbels. De andere niet! Er zijn vaak meerdere antwoorden, maar vanuit de Bijbel blijkt vaak maar één antwoord geldig te zijn. Zo ook bijvoorbeeld rond zaken als schepping, het heil, de bevinding, de weg der verlossing, etc. etc. We kunnen heel wat dingen op een rij zetten, maar er zijn in het Bijbelse getuigenis onopgeefbare zaken die we niet los kunnen en mogen laten. In onze gereformeerde belijdenis kunnen we die kernen vinden. Zou moeite ook niet kunnen komen omdat de gereformeerde antwoorden ons niet aanstaan? Laat ik heel eerlijk zijn: ook ik vind het niet aangenaam om te horen dat mijn keel een geopend graf is. Het is echter wel de realiteit waar de Bijbel op wijst. En dat antwoord, hoewel er meer te zeggen is uiteraard, moeten we ook willen en kunnen geven. Niet alle antwoorden zijn valide. Misschien dat we ons daar aan storen. Nooit 'eerlijke antwoorden'? Of beviel de antwoorden misschien niet? Dat zijn zomaar vragen die opkomen.

Buigen

Een gereformeerd mens staat met de Bijbel en de belijdenis in deze wereld. Hij weet, als het goed is, dat hij een arglistig hart heeft. Toch geeft de Bijbel heldere antwoorden. En dan komt het voor mij, als de Schrift spreekt, op buigen aan. Buigen, radicaal en onvoorwaardelijk, voor Gods boodschap. Niet om vragen uit de weg te gaan. Niet om op moeilijke problemen makkelijke antwoorden te geven. Nee, maar wel omdat de Heere Jezus leert dat we het koninkrijk van God niet anders kunnen binnengaan dan als een kind. Door een tweede geboorte uit God. Een kind dat geholpen, geleid en geleerd moet worden. Elke dag opnieuw. En steeds weer. En in de wetenschap dat de Koning van de kerk heeft gezegd:

“Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.”

Matth. 5:5

Amersfoort,

ds. W. Visscher

Church & School Directory

**“Church & School Directory”,
2012 Yearbook; uitg. Netherlands
Reformed Congregations &
Christian Educational; 127 blz.**

De band tussen de Gereformeerde Gemeenten en de Netherlands Reformed Congregations, ofwel onze ‘zustergemeenten overzee’, is door de jaren heen sterk te noemen, getuige het feit dat predikanten over en weer in de gemeenten voorgaan, beroepen worden, elkaars attestaties worden aanvaard, en niet te vergeten de vele familie- en vriendenbanden die er over en weer zijn.

Het is daarom een goede gedachte het Jaarboekje van de NRC ook in De Saambinder te recenseren. Dat de “Church & School Directory, 2012” nu pas ter recensie is aangeboden, zal wel liggen aan het feit dat het met de zeepost is aangekomen, of omdat de Yearbook van overzee meestal wat later uitkomt dan ons Kerkelijk Jaarboek in Nederland.

Met opzet kiezen we het woord ‘jaarboekje’, want de omvang van dit informatieve boek is vele malen kleiner dan het Jaarboek dat we in Nederland zijn gewend. Toch zullen we de overzeese gemeenten geen ‘kleine zuster’ noemen, want uit de gegevens blijkt wel dat er forse gemeenten zijn.

We zien ook dit jaar een gestage groei van het aantal leden en doopleden. Het blijkt dat het verlies van leden en doopleden na 1993 zich heeft hersteld. Alle drie de classes zagen het ledenaantal stijgen. Het is mijn indruk dat de groei voornamelijk wordt veroorzaakt door een geboorteoverschot.

Een aantrekkelijke bijkomstigheid van het Yearbook is dat hierin traditiegetrouw van elk kerkgebouw een foto is opgenomen. Ds. A. H. Verhoef van St. Catherines memoreert de kerkelijke mutaties zoals overlijden van (voormalige) ambtsdragers, predikanten die komen en gingen, (ambts)jubilea en wat dies meer zij. Ds. P.L. Bazen schreef een meditatie. Veel schoonheidsfoutjes in vorige jaarboekjes zijn in deze editie wegge-

werkt, hetgeen het geheel ten goede komt.

De scholen van onze gemeenten overzee komen ruim aan bod, wat de sterke band onderstreept die er is tussen kerk en school. Uit ervaring weten we dat de gelden die vanuit het Deputaatschap Bijzondere Noden worden overgemaakt voor de scholen ten zeerste worden gewaardeerd.

Veel informatie, ook over de zendingsgemeenten in Bolivia, wordt informatie in kort bestek aangeboden. Mocht u geïnteresseerd zijn in een exemplaar, dit is te verkrijgen bij de NRC Book & Publishing Committee, p/a dhr. J. Mol; 7638 Park Ridge Drive, Jenison, Michigan, 49428, USA. De

prijs wordt niet genoemd. Dit zal niet betekenen dat het gratis is. Doe bij uw bestelling maar een gift van minimaal \$ 15,- dan komt het wel goed.

We eindigen met de hartelijke wens en bede dat de Heere Zijn gunstvolk ook daar zal onderhouden, en Zijn Kerk wil bouwen en uitbreiden tot de eer van Zijn heilige Naam.

Dordrecht,

ds. H. Hofman

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Arnhem:

ds. J. van Rijswijk te ‘s-Gravenzande;

Te Borssele: ds. G. van Manen te Elspeet;

Te Boskoop en Woerden:

ds. P. Mulder te Krimpen aan den IJssel;

Te ‘s-Gravenhage-Scheveningen:

ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;

Te Goudswaard: ds. L. Blok te Gorinchem.

BEDANKT

Voor Rotterdam-Zuidwijk:

ds. J. van Rijswijk te ‘s-Gravenzande;

Voor Waarde:

ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;

Voor Zwolle:

ds. A. Vermeij te Nieuw-Beijerland.

■ PASTORIEZORGEN

Gezondheidsomstandigheden

mevr. J.F. Honkoop-Nijland

Vorige week is de vrouw van wijlen ds. P. Honkoop, in leven te Kampen, vanuit het

ziekenhuis overgebracht naar het verpleeghuis Eltheto in Rijssen. Bij de gevolgen van ouderdom en Parkinson, is nu ook de ziekte van Kahler vastgesteld. Ze heeft veel pijn gehad, maar momenteel zijn de pijnklachten afgenomen. Wel is er een intense moeheid en moet zij andere gevolgen van deze ernstige ziekte ervaren.

Haar man heeft zo vaak de ruimte van zalig worden in Christus mogen aanwijzen. De Heere geve aan mevrouw Honkoop die ruimte te mogen zien. Hij is de Doorbreker.

Dat betone Hij ook in deze moeilijke omstandigheden. Zou er voor de Heere iets te wonderlijk zijn? De Heere moge Zijn hulp en sterkte geven, in- en uitwendig.

ds. C. Neele

Gezondheid ds. Van der Net

Voor onze ambtsbroeder ds. J.S. van der Net, emeritus predikant van de ge-

meente Houten, is de dankdag heel anders verlopen dan hij gedacht had. Juist aan het einde van het seizoen waarin hem eervol emeritaat verleend was, was het in zijn hart om die dag van afzondering te overdenken: tot hiertoe heeft de HEERE ons geholpen. Echter in de nacht van dinsdag op woensdag 7 november deden zich enorme complicaties met nieren en gal voor, die zich behoorlijk ernstig lieten aanzien. Vanwege zijn algehele conditie durfden de artsen niet te opereren. Zijn situatie is nu weliswaar stabiel, maar niet zonder zorgen. De God

van Hiskia ontferme Zich over hem, opdat de middelen, de klomp vijgen, gevonden en gezegend mogen worden tot sterking en herstel. Hij gedenke hem goedgunstig naar lichaam en ziel, samen met zijn trouwe echtgenote, wier gezondheidstoestand ook zorgen baart. Hun zielservaring moge zijn: 'Ik zal u onderwijzen en u leren van de weg dien jij gaan zult; Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn.' Psalm 32: 8. Dan is het goed!

ds. C. Neele

■ ZANGAVONDEN

Nieuwerkerk

De Ring Zeeland van zangverenigingen van de Gereformeerde Gemeente organiseert op **zaterdag 24 november** een koor- en samenzangavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Nieuwerkerk, m.m.v. de gemengde koren "Sursum Corda" uit Middelburg en "Crescendo" uit Tholen, en het Duivelds mannenkoor uit Oosterland. Collecte t.b.v. Stichting Winstuitverlies. Opening/sluiting door ouderling A. Boone. Aanvang: 19.30 uur.

Opheusden

Psalmzangavond op **zaterdag 1 december**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Opheusden, m.m.v. de Betuwse bovenstemgroep en organist Pieter Heykoop. Opening, meditatie en sluiting door student J. van Laar. Collecte t.b.v. bouwkas plaatselijke Geref. Gemeente.

Sliedrecht

Zangavond op **zaterdag 1 december**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Sliedrecht, m.m.v. het chr. jongerenprojectkoor A15, het gemengd koor Sursum Corda en enkele instrumentalisten. Meditatie door ds. B. van der Heiden. Collecte t.b.v. de JBG. Toegangsprijs: € 7,50 (volw.) en € 3,50 (kinderen t/m 12 jaar). De organisatie van deze avond berust bij stichting "Een luisterend oor voor het goede doel". Zie voor meer informatie: www.selov.nl.

BERICHTEN

■ JEUGDBOND – TRAINING +16 LEIDINGGEVENDEN

Jeugdwerk is prachtig werk. Jongeren vragen heel wat van je, maar geven ook veel. Toch valt leiding geven aan een vereniging niet altijd mee. Daarom biedt de Jeugdbond voor alle +16 leidinggevers een praktische regionale jeugdwerktraining aan. Dus niet achterover leunen en luisteren, maar samen actief aan de slag. Inspirerend en motiverend. Rust je toe voor dit belangrijke werk! Trainingsonderdelen: Wat hebben jongeren nodig? Hoe zet je een overtuigende, inspirerende avond neer? Hoe kun je

Gods Woord actueel en persoonlijk brengen? Welke werk- en spelvormen kun je inzetten?

De training bestaat uit twee avonden van 19.30 - 22.00 uur en wordt georganiseerd in regio Zeeland, Dordrecht, Veenendaal en Kampen. Spreekt deze toerusting jou aan? Kijk voor meer informatie en aanmelden op www.jbgg.nl/jijmaakhetverschil of bel (0348) 489948.

KERKDIENTEN

Er zwerven gedurig drie
roofscheppen om ons heen.
Ten eerste onze verdorven
natuur, ten andere de we-
reld, ten derde de valse leer.
Omwille van deze drie zaken
is het gevaarlijk om in de
wereld te zijn.

Maarten Luther

■ ZONDAG 25 NOVEMBER 2012

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. A.A. Brugge; Aalst 14.30 uur ds. A.A. Brugge; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam-Noord 10.00 (H.A.) en 17.30 uur ds. B. Labee; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. M. Mondria; Arnhem 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beek-

bergen 10.00 en 19.00 uur ds. G. Mouw; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 15.00 uur ds. W. Harinck; Bodegraven 10.00 en 15.30 uur ds. M. Joosse; Boskoop 9.30 uur ds. J. Driessen en 19.30 uur ds. H. Hofman; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 19.00 uur ds. L. Blok; Deventer 15.00 uur ds. A. Schreuder; Dinteloord 14.30 uur ds. S. Maljaars; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Elspeet 11.30 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Em-

meloord 19.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Goudswaard 18.00 uur ds. P. Mulder; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Haamstede 10.00 en 15.00 uur stud. P.D. den Haan; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Hilversum 10.00 uur ds. J.M. Kleppe en 19.00 uur ds. K. Boeder; Hoofddorp 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.J. de Waard; Hoogeveen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J. van Belzen; Hoogvliet 14.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Houten 15.30 uur ds. F. Mulder; Kampen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A. Schot; Kamperland 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Kapelle-Biezeling 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. C.J. Meeuse; Katwijk aan Zee 16.00 uur ds. K. Boeder; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Leerdam 19.00 uur ds. W. Visscher; Leiderdorp 10.00 en 16.30 uur ds. G. Clements; Lisse 10.00 uur ds. K. Boeder en 16.30 uur ds. J. Driessen; Meeuwen 9.30 en 15.00 uur stud. S.W. Janse; Melissant 10.00 en 18.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Middelburg-Centrum 9.00 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid (in kerkgebouw Middelburg-Centrum) 11.30 en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Mijdrecht 10.00 en 19.00 uur stud. J. van Laar; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. D.W. Tuinier en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 15.30 uur stud. J. van Laar; Nieuwe-Tonge 15.30 uur ds. M. Karens; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Oosterland 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Oostvoorne 10.00 en 14.30 uur stud. H.A. van Zetten; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Ouddorp 18.30 uur stud. H.A. van Zetten; Oudemirdum 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Poederrijen 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 15.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Noord 14.30 uur ds. W.J. Karels; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds.

W.J. Karels; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. J. Mijnders; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 uur ds. H. Paul en 18.30 uur ds. M. Joosse; Sint Annaland 18.00 uur ds. C. Harinck; Sint Philipsland 14.30 uur ds. E. Bakker; Soest 15.00 uur ds. P. Melis; Spijkenisse 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Stad aan 't Haringvliet 15.00 uur stud. C. van Ruitenburg; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 15.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Tholen 14.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Veen 18.00 uur stud. S.W. Janse; Vlaardingen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. P. Mulder; Vlissingen 9.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Waarde 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Wageningen 15.30 uur ds. A. Verschuure; Westzaan 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Wierden 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. C.A. van Dieren; Woerden 16.30 uur ds. H. Paul; Wolphaartsdijk 18.00 uur stud. P.D. den Haan; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zaandam 15.30 uur ds. B. Labee; Zeist 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

■ DINSdag 27 NOVEMBER 2012

Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Puttershoek 19.30 uur ds. M. Mondria; Westzaan 19.30 uur ds. J.S. van der Net.

■ WOENSDAG 28 NOVEMBER 2012

Aalburg 19.30 uur ds. E. Bakker; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Nijkerk 19.30 uur stud. J. van Laar; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 19.30 uur (afscheidsdienst) ds. G.M. de Leeuw; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. A. Vermeij; Soest 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. W. Silfhout; Vlaardingen 19.30 uur ds. A.J. Gunst; Zaandam 19.30 uur ds. G. Heijkamp.

■ WOENSDAG 28 NOVEMBER 2012 DANKDAG

Aagtekerke 9.30 en 14.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; 's-Gravenpolder 14.00 en 18.00 uur ds.

J. Schipper; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur ds. J. van Belzen; Kamperland 14.30 en 19.00 uur ds. B. Labee; Kapelle-Biezeling 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Kortgene 10.00 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Krabbendijke 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Kruijningen 9.30 en 14.00 uur (H.D.) ds. G. Hoogerland en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Meeuwen 9.30 en 14.30 en 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Middelburg-Centrum 9.00 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 11.30 en 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. L. Terlouw; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. C.A. van Dieren; Oostkapelle 9.30 uur en 19.00 uur ds. M. Karens en 15.00 uur ds. R.A.M. Visser; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. C. Harinck; Westkapelle 9.30 uur en 18.30 uur ds. B. van der Heiden en 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. M. Mondria; Yerseke 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen.

■ DONDERDAG 29 NOVEMBER 2012

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. A. Schot; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Kampen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 19.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Oostburg 10.00 en 15.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Ouddorp 19.30 uur ds. G. Pater; Oude-Tonge 19.30 uur ds. M. Mondria; Poortvliet 14.00 uur (huw.bev.) ds. S. Maljaars; Terneuzen 14.30 en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Zwijndrecht 19.30 uur (tijdrede) ds. C.J. Meeuse; Zwolle 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ VRIJDAG 30 NOVEMBER 2012

Krabbendijke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Sonneveld.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 25 NOVEMBER 2012

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. G. Baan en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

*Het gras verdort, de bloem valt af;
maar het Woord onzes Gods bestaat in der eeuwigheid*
Jes. 40:6

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Sint Annaland geeft met droefheid kennis, dat de Heere heeft weggenomen, zijn oud-ambtsbroeder

Martinus Elenbaas

Van 3 december 2000 tot 26 september 2005 heeft hij onze gemeente met de hem geschonken gaven in getrouwheid als diaken mogen dienen. De Heere sterke zijn vrouw, kinderen en naaste familie in dit verlies en heilige deze roepstem in het midden van de gemeente.

Namens de kerkenraad, G.D. Roeland, preses
G.J. Bosman, scriba

Sint-Annaland, 13 november 2012

Psalm 31:15a

De Kerkenraad van de Netherlands Reformed Congregation van Lethbridge, Alberta geeft met ontroering kennis dat de Heere uit dit leven heeft weggenomen

Mrs. Arijaantje Verhoef-van Os

op de leeftijd van 91 jaar.

Weduwe van ds. A.W. Verhoef. De Heere gedenke de kinderen, kleinkinderen en verdere familie. Wij wensen hen de ondersteuning van de Heere toe.

Namens de Kerkenraad, W. Grisnich, President
R.v.d. Brink, Clerk

7 november 2012

Margrietstraat 30 • 4401 EZ Yerseke
Tel. 0113 - 57 36 81 • Mob. 06 - 222 96 733
E-mail: info@burgtours.nl • Website: www.burgtours.nl

Trier, Luxemburg, Mullertal

2-daagse samenzangreis Luxemburg (vertrekgarantie)

D.V. 10 en 11 mei 2013 (vrijdag en zaterdag na Hemelvaartsdag)

Met deze reis gaan mee: **Ds. G. Bredeweg** en organist **Pieter Heykoop**

Hoofdpunten van deze reis: • een 3 uur durende vaartocht over de Moezel naar Trier
• bezoek Trier • Psalmen zingen in Luxemburg-Stad • bezoek aan Luxemburg-Stad
• busexcursie Mullertal (Klein Zwitserland)

Deelnameprijs: € 225,- *Inclusief alle excursies en excursiegelden.
Overnachting in een luxe 4* hotel. Comfort Class touringcars.*
Boek op tijd. Het aantal hotelkamers is beperkt. Inschrijvingen gaan op volgorde van binnenkomst. Voor alle info, zie onze website.

Voor de vele felicitaties en goede wensen die wij kregen ter gelegenheid van ons 65 jarig huwelijksjubileum zeggen wij u allen hartelijk dank! Het heeft ons zeer goed gedaan.

Met hartelijke groet,
J.D. Kalkman en
mw. P. Kalkman-Schot
Winterdijk 8-250
2801 SJ Gouda

begrafenisverzorging

Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken. Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Hauptwerkorgels op maat

noorlander

ORGELMAKERIJ

0318 - 89 02 02

www.orgelmakerij.com

-- JONGERENAVONDEN
20 TOT +/- 30 JAAR --

Za. 1 December in Kootwijkerbroek.
Meld je aan/stel vragen via
dehofstee@hotmail.com
Je ontvangt dan adres/info per mail.

VAKANTIE in de **BETUWE**: rust, ruimte en gezelligheid: minicamping de **VIJVERHOF** in **OMMEREN**. Kindvriendelijk en div. activiteiten. Vakantiewoning en caravan te huur. gezocht: pabo-ers en oa-ers voor recreatie. Wij verzorgen ook uw verjaardag, jubilea en zakelijke bijeenkomsten. Voor meer info: 0344601973 / 0621611610 www.campingdevijverhof.nl

Verschenen!!!!

De dochter van de bankier

Uit het leven van een joods meisje.

Dit is een nieuwe uitgave van een boekje wat in de 19e eeuw voor het eerst verscheen. Daarna volgden tot 1921 vele herdrukken. Een ingrijpende gebeurtenis, wat nu in een aangepaste herdruk verschijnt. Het jonge meisje komt in aanraking met het Nieuwe Testament wat haar niet meer loslaat. Een breuk met haar vader dreigt. Aan haar is hij, na het overlijden van zijn vrouw, nog hechter verbonden. Gebonden, in ca. 75 pag.

Herdrukken: Jonge Zangers

Het levenseinde en de verwachting van:

- DI 1 (10e druk) Gerrit van Doesburg, Leuntje van Rhijn, Lena Lampers en Adriana Leeuwenberg
DI 2 (6e druk) Peternella Geense, Eshter Filkweert, Jan Zuidweg, Cornelis Kerkhoven en Een jonge reiziger naar Indië
DI 3 (6e druk) Hendrikje de Wit, Maria Molendijk, Adriana Meis, Pieter Hoogesteger en Pieter de Waal
DI 4 (5e druk) Kaatje Eikelenstam, Maria Steenberg, Arie Vosbergen, Maria Schenk, Willem Devonshire en Karel Coulson
DI 5 (5e druk) Matje Verbruggen, Elisabeth Wallbridge, Cornelia C. Winckelman en Gerit van Bale
DI 6 (5e druk) Jan van Esch, Florus de Wolf, Jansje de Waard, Agnita van der Stelt, Willem de Bakker en Barendje van Asperen
DI 7 (6e druk) Jane Squibb (Jenny de hutbewoonster), Reinier Buijtelaar, Jannigje Zondag, Aaltje Zuidam, Reina Theodora van der Garde
DI 8 (3e druk) Arie van Driel, Wijntje Nap, Gerrit Eijkman, Jacobus en Elisabeth Overduin en Sara Coolbrant.
DI 9 (2e druk) Egbert de Goede en zijn kinderen, Geertruida Cornelia van Doorn, Hendrina van Reede, Pietertje Gerarda van IJsseldijk en Elisabeth Francina Rijnveld.
DI 10 (2e druk) Geurt van Dee, Het gezin Gonlag, Jan Verkamman, Jacob Semon en Ter elfder uur

Met foto's en historische toelichting door Joh. Westerbeke, per stuk

€ 9,75

€ 8,50

Bestellen bij de boekhandel of bij:

Uitgeverij 'Middelburg', 't Zanddorp 2
Tel. 0118 - 625472, 4335 AJ Middelburg

Ambtskleding

2- of 3-delige kostuums, preekjassen
overhemden, dassen, hoeden

Trouwkostuums

jacquets, gilets, schoenen,
accessoires

herenkleding

Dorpsstraat 229,
3925 KC Scherpenzeel
tel. (033) 277 88 99

de Beukelaar

boekhandel

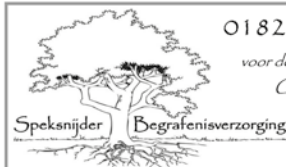
Laan 15 | 8071 JG Nunspeet

T. (0311) 25 05 93

E. info@boekhandelbeukelaar.nl

I. www.boekhandelbeukelaar.nl

Een boek dat je pakt...

0182 - 35 15 20

voor de Krimpenerwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

In alle rust, betrokken, zorgzaam...

Want iedere begrafenis is een persoonlijk afscheid!

www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

TE HUUR :
ruime compleet ingerichte chalet
direct aan het Veerse Meer,
7-persoons. Ligging dicht bij
Arnemuiden en Middelburg.
www.chaalthureninzeeland.nl
Tel: 06-41046147

Gezellige vak. woning tot 10 pers.
dichtbij bos en hei. Kerstvakantie
nog vrij! Tel. 0577-407319
veluws-vakantiehuis.nl

HARKES *Persoonlijke zorg
voor uw begrafenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

Wij verzorgen alleen begrafenis
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden

Te huur: Zelfst. woonruimte in
Kootwijkerbroek. Beg.gr. (42 m²):
keuken, woonk., hal, douche, toilet.
1e verd. 36 m²): 1 ruime sl.k.,
2 kleine sl.k., toilet. Geheel vz.
van cv. Besch. per 1 jan. 2013.
Tel. 06-53357401

Te Koop: Uddel, een hele mooie
met riet gedekte geschakelde
woning in het buitengebied
en ±150 m vanaf het bos.
De woning is 14 jaar oud.
De woning is voorzien van 1 slaap-
kamer douche en wc beneden.
Boven 2 ruime slaapkamers.
Een dubbele garage met een ruime
zolder. Op 697 m² grond.
Prijs: € 290.000,- kk.
Voor inlichtingen: 0623735516.

COR
bouwadvies

Adviseur voor beheer
en onderhoud van
uw kerkgebouw

Postbus 32 - 2410 AA Bodegraven - www.COR.nl - 088 33 43 400 - info@cor.nl

- Arthur W. Pink** € 2,50
Een viervoudige verlossing
- Prof. Dr. A. Th. van Deursen** € 2,50
Het geloof van Michiel de Ruyter
- Dr. P. de Vries** € 2,50
*Waarom christenen geloven dat
Jesus de beloofde Messias is*
- Theodorus à Brakel** € 2,50
Panden van Gods liefde
- Dhr. J. Mastenbroek** € 2,50
Och, of wij Uw geboën volbrachten
- Wilhelmus à Brakel** € 2,50
Geroepen tot het ambt
- Ds. C.J. Meeuse** € 2,00
De bekering van een wegloper

Lectori Salutem

Het krijgen
van teksten

€ 2,50

ds. J.J. van Eckerveld

Lectori Salutem

Bij uw bestelling vanaf € 15,00 tot 30-12 **geen verzendkosten.**

Meer uitgaven op onze website en bij de boekhandel.

www.ripepublishing.com - Tel. 0113 - 613 740 / 0341 - 251 351

Het gevaar is zo latent aanwezig dat bushokjes van zwaar gewapend beton worden gemaakt en dienen als schuilplaats voor raketaanvallen.

Schuilen in Sderot

Hulp aan kinderen met een trauma

De inwoners van de stad Sderot leven in voortdurende spanning. Ieder moment kan het luchtalarm afgaan waarna iedereen binnen 20 seconden een schuilplaats moet hebben gevonden. Voor iedereen, maar vooral voor kinderen, zijn dit traumatische ervaringen. Allerlei stressklachten komen voor, zoals bedplassen en angstdromen. Vanuit de gemeentelijke overheid is een hulpprogramma opgezet om getraumatiseerde kinderen te helpen. Dvl steunt dit werk al verschillende jaren.

Rek.nr. 4618 63 723

t.n.v. Deputaatschap voor Israël
Postbus 400, 3440 AK Woerden
Tel.: 0348 489 929
E-mail: info@boardforisrael.nl

Bel of mail ons voor een actuele presentatie over het werk

• Evangelieverkondiging • Lectuurwerk • Diaconale hulpverlening

Noodkreet

Uw steun gevraagd voor slachtoffers aardbeving en droogte in Zuidwest China

Na de aardbeving zoeken kinderen en volwassenen hun toevlucht in een rotshol.

Geeft u gehoor aan deze noodkreet?

Stort uw gift op giro 320666
t.n.v. Stichting China

Stichting China
Veenendaal

Postbus 1150 | 3900 BD Veenendaal

Molenpad 4
4696 BP Stavenisse
Telefoon: 0166 - 69 74 38
Mobiel : 06 -10 64 28 07
www.dorstbegrafeniszorg.nl

Wij verzorgen alléén begrafenissen

Alle nieuwe titels
www.derooboeken.nl

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

'Wij samen' - 2 daagse

- Er samen even helemaal uit en tegelijk bouwen aan jullie huwelijk? -
Vertrouwde sfeer, rust, ontspanning, verrassend, vrijblijvend, genieten en verdieping.

Mercy organiseert huwelijksweekenden (do av - za mi) voor de reformatorische doelgroep. Volg samen als echtpaar een interactief programma gericht op de ontmoeting met elkaar, in een vertrouwde sfeer en vanuit een warm hart. Ook ruimte voor nog niet gehuwde stellen. Locaties: Hotel Eureka in Zeddam (398,- euro) of camping 't Bosch in Zelhem. (268,- euro per echtpaar).

Voor meer informatie kijk op www.mercyhulpverlening.nl/wijsamen,
mail met info@mercyhulpverlening.nl of bel 0314 391 687

kliksafe

WINTERACTIE

ADSL en ADSL + bellen

2 maanden 50% korting!

Stap
NU
over!

Actie geldig t/m 28 februari 2013.

Onbeperkt bellen
(naar vaste nummers in Nederland)

€ 7,50
per maand

Meer informatie en bestellen?
Ga naar www.kliksafe.nl of bel (0341) 274 999.

Logisch.

愛之神

GEEF

voor Christelijk (vervolg)onderwijs in China

Helpt u mee om te voorzien in de grote behoefte aan christelijke lectuur? Dit kan mede dankzij uw hulp. Uw gift is welkom op 3473. 76. 029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen. Bel voor info en/of voorlichting: 06-200 13 173

WWW.HUDSONTAYLOR.NL

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Stort uw gift op: 3473.76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC te Rhenen

Onderwijs | Lectuur | Toerusting | Diaconaat

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken
ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk)
en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten
en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk**
donderdag vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk**
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

*De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.*

NIEUWE UITGAVEN VAN DEN HERTOOG

DS. J.J. VAN ECKEVELD
Geloven en verwachten
Meditaties over de Nederlandse Geloofsbelijdenis.
 Over een Belijdenis die niet alleen kennis voor het hoofd vormt, maar ook voedsel voor het hart.
 250 blz. geb. 33124877
23,50

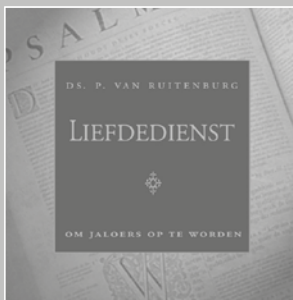

DS. B. LABEE
Hij sterkt mijn ziel
Overdenkingen rond het Heilig Avondmaal.
 Een boekje vol bijbelse raad en troost, geschikt om te lezen rond avondmaalsbedieningen.
 92 blz. geb. 33124945
10,90

DS. J. MIJNDERS
De gangen van mijn God en Koning
Tien preken over feeststoffen.
 Indringende, bevindelijke preken over de heilsfeiten, oudjaar en nieuwjaar. De bundel bevat ook een preek voor weeszondag.
 130 blz. geb. 33124983
17,90

DS. A. MOERKERKEN
De witte bladzijde
Tussen het Oude en Nieuwe Testament.
 Een verrassende blik op belangrijke, maar veelal onbekende geschiedenissen. Met full colour illustraties.
 108 blz. geb. 33123900
14,90

DS. P. VAN RUITENBURG
Liefdedienst
Om jaloers op te worden.
 Waarom het zo bijzonder is om de Heere te dienen.
 71 blz. geb. 33125133
9,90

W. DROOGERS
Want Hij is onze Vrede
Gedichten.
 Mooi om persoonlijk te lezen, maar ook heel geschikt om te gebruiken in verenigingsverband.
 77 blz. p.b. 33124860
9,90

Den Hertog uitgeverij

Elzenkade 6 - Houten Tel. (030) 637 34 34 E-mail: boeken@hertog.nl
 Postbus 150, 3990 DD Houten Fax (030) 634 66 88 www.hertog.nl

AL ONZE UITGAVEN ZIJN OOK IN UW BOEKHANDEL VERKRIJGBAAR

1912 / 2012
 100 jaar actief
 in boeken

Z O J U I S T V E R S C H E N E N !

BIJ HET GEOPENDE WOORD 2013 BIJBELS DAGBOEK

diverse predikanten uit de Gereformeerde Gemeenten

Alle scribenten behandelen per maand een afgerond onderwerp zoals: Jakob te Bethel, de genezing van de melaatse, de nachtgezichten van Zacharia, Paulus, en de Namen van de Middeelaar. Er is rekening gehouden met het kerkelijk jaar. De stukjes zijn kort en voor ouderen en slechtzienden is een duidelijk lettertype gebruikt.

Geb. 378 blz.

Aan dit dagboek werkten mee:
 ds. E. Bakker, ds. J.J. van Ekeveld,
 ds. J.M.D. de Heer, ds. G.M. de Leeuw,
 ds. G. van Manen, ds. G. Mourw,
 ds. F. Mulder, ds. C. Neele,
 ds. W. Silfhout, ds. J.W. Verweij,
 ds. W. Visscher en ds. D. de Wit.

12,90

verrijkt bij de boekhandel

Uitgeverij Boekhandel
Gebr. Koster
 Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
 Tel. (0342) 41 69 86

KO1267

www.gebrkoster.nl